

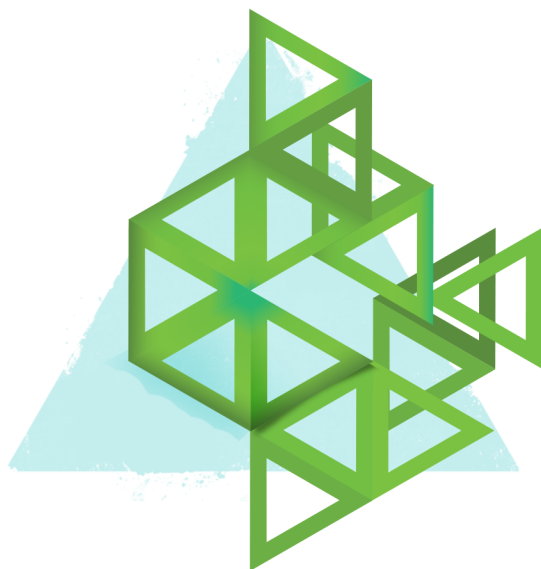
VÝZKUM VE ZDRAVOTNICTVÍ

- PŘÍKLADY METODIKY

JIŘÍ VÉVODA A KOLEKTIV

Klíčová aktivita 04
Zdokonalení aplikace sociálních a psychologických
vědních aspektů v nelékařských zdravotnických oborech

Název projektu:
Podpora lidských zdrojů ve VaV nelékařských zdravotnických
oborů Fakulty zdravotnických věd UP v Olomouci
CZ.1.07/2.3.00/20.0163

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH VĚD

VÝZKUM VE ZDRAVOTNICTVÍ - PŘÍKLADY METODIKY

Jiří **Vévoda**, Kateřina **Ivanová**,
Lubica **Juríčková**, Lucie **Balarinová**,
Jan **Chrastina**, Dagmar **Tučková**,
Šárka **Ježorská**, Ivana **Olecká**

OLMOUC 2013

Tato publikace vznikla v rámci projektu

„Podpora lidských zdrojů ve VaV nelékařských zdravotnických oborů Fakulty zdravotnických věd UP v Olomouci“

CZ.1.07/2.3.00/20.0163

This publication was supported by project

„Support of Human Resources in Science and Research in Non-medical Healthcare Faculty of Health Sciences, Palacký University Olomouc“

CZ.1.07/2.3.00/20.0163

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

1. vydání

© Jiří Vévoda a kol., 2013

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2013

ISBN

Obsah

Catastrophe and red cross	4
LUCIE BALARINOVÁ, KATEŘINA IVANOVÁ	
Lifestyle limitations in the chronically ill	7
JAN CHRASTINA, KATEŘINA IVANOVÁ	
Risk and Protective Factors of Burnout Syndrome in Healthcare Staff at the University Hospital Olomouc	10
ŠÁRKA JEŽORSKÁ, JIŘÍ VÉVODA	
Methodology and partial results of the research plan „a proposal for a system of care for parents of hearing impaired children in NANDA domains“	14
IVANA OLECKÁ, KATEŘINA IVANOVÁ	
Competence of academic staff in conductin final theses	18
DAGMAR TUČKOVÁ, LUBICA JURÍČKOVÁ	
Krizová připravenost Českého červeného kříže	24
LUCIE BALARINOVÁ, KATEŘINA IVANOVÁ	
Limity životního stylu chronicky nemocných	27
JAN CHRASTINA, KATEŘINA IVANOVÁ	
Rizikové a protektivní faktory syndromu vyhoření u zdravotnických pracovníků Fakultní nemocnice Olomouc	30
ŠÁRKA JEŽORSKÁ, JIŘÍ VÉVODA	
Metodika a dílčí výsledky výzkumného záměru návrh systému péče o rodiče sluchově postižených dětí v NANDA doménách“	34
IVANA OLECKÁ, KATEŘINA IVANOVÁ	
Kompetence akademických pracovníků při vedení távářečných prací	38
DAGMAR TUČKOVÁ, LUBICA JURÍČKOVÁ	

ÚVOD

Projekt s názvem „Podpora lidských zdrojů ve VaV nelékařských zdravotnických oborů Fakulty zdravotnických věd UP Olomouc“, zkráceně „VaV na FZV“, si klade za cíl vytvořit personální i profesní podmínky pro zdokonalení týmu odborníků s vědeckým potenciálem, kteří budou podporou ve výzkumu v oblasti nelékařských profesí. Hlavním řešitelem celého projektu je doc. PhDr. Jana Marečková, Ph.D.

STRUČNÝ OBSAH PROJEKTU

Klíčová aktivita 1

Vytvoření a činnost excelentního Centra VaV nelékařských zdravotnických oborů na FZV.

Klíčová aktivita 2

Zvýšení VaV kompetencí pracovníků Centra a akademické

obce FZV včetně dovednosti Evidence Based Practice přístupu v nelékařských zdravotnických oborech.

Klíčová aktivita 3

Rozvoj implementace Mezinárodní terminologie Aliance 3N v českém prostředí.

Klíčová aktivita 4

Zdokonalení aplikace sociálních a psychologických vědních aspektů v nelékařských zdravotnických oborech.

Klíčová aktivita 5

Podpora a rozvoj vědeckých postupů ve výzkumu motoriky.

Sborník je výstupem vědecké a výzkumné práce Klíčové aktivity 4 v podobě krátkých abstrakt. Vedoucím této aktivity je doc. PhDr. Kateřina Ivanová, Ph.D. Činnosti v rámci této aktivity vycházejí z toho, že specifíkem nelékařských

zdravotnických oborů (dále „NZO“) je zaměřený na efektivní saturaci lidských potřeb v nemoci a ve zdraví, a to také s edukací pacientů (příjemců poskytované péče) o zdravém životním stylu a prevenci onemocnění (či zhoršení stavu). Jelikož má zdraví tři rovnocenné komponenty - fyzickou, psychickou a sociální, jsou užívány metodologie sociálně vědních disciplín zaměřených na vztahy, skupinu a komunitu, a metodologie z oblasti psychologie, zaměřené na prožívání, chování a vnímání jedince. Záměrem klíčové aktivity je sestavit multidisciplinární tým profesionálů se schopností integrovat teoretická východiska a vědecké metodologie uvedených věd do výzkumu v NZO. Tým tvoří odborníci z oblasti sociologie, psychologie, ošetrovatelství, pedagogiky, zdravotnického managementu.

Sborník ukazuje možnosti sociální metodiky v oblasti NZO. Jednotlivá témata výzkumu byla vybrána tak, aby pokryla spektrum možných designů

výzkumu jak s kvantitativním, tak s kvalitativním či smíšeným přístupem. Sborník byl recenzován dvěma odborníky, z nichž jeden (doc. PhDr. Sylva Bártlová, Ph.D.) se věnuje dlouhodobě kvantitativnímu výzkumu v oblasti ošetrovatelství, a druhý (Mgr. Juraj Čáp, Ph.D.) se intenzivně věnuje kvalitativnímu výzkumu v oblasti nelékařských zdravotnických oborů.

Cílová skupina, pro kterou je sborník určen, je složena ze tří podskupin:

1. pracovníci v rámci projektu vznikajícího Centra VaV FZV,
2. akademičtí pracovníci Fakulty zdravotnických věd UP v Olomouci,
3. studenti zdravotnických oborů všech odborností.

Za tým pracovníků Klíčové aktivity 4,

Kateřina Ivanová.

BACKGROUND

The risks of modern society and emergency events of last years (earthquake in Haiti 2010, earthquake and tsunami in Japan 2012, sarin attack in Tokio 1995) remind us the importance of the crisis management. The total of 188 world countries (including the Czech Republic) help through national Red Cross and Red Crescent associations help

the victims of emergency events. However, there is not a systematic examination of current data on the crisis management that would intervenes on the place of disaster in the Czech Republic. Therefore, the aim of the paper is to present a research of the crisis management of the Czech Red Cross in case of emergency even.

PROPOSED METHODOLOGY

Proposed methodology is based on the description, comparison, the method of modelling the ideal state. On the basis of literature research and pilot study, the methodology used in three consecutive stages [1] preliminary research conducted at the regional level, [2] research throughout the Czech Republic, [3] examples of good practice. Research tool for the first stage is semi-structured interview. In the second stage, we will use a questionnaire to identify relevant data and semi-structured interview questionnaire for completion subjective questions. Research tool for the last stage is a depth interview. Respondents are always people in the position of Director of the surveyed Czech Red Cross branch.

RESULTS

Research design is designed to bring basic overview of data

relating to the Czech Red Cross emergency preparedness which was divided into four areas: emergency management authorities of the Czech Red Cross local branches, coordination of the Czech Red Cross local branches during emergencies, use of volunteering of the Czech Red Cross local branches during emergencies, internal communication the Czech Red Cross local branches during emergencies and ways of informing the public.

Discussion

Over 13 million of people in the world are committed to volunteering in the Red Cross and Red Crescent associations and it is undoubtedly necessary to manage them. We consider plenty of information with regard to local social, cultural and political conditions as a deciding factor of the quality of the management and efficiency of the provided help.

LUCIE BALARINOVÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

lucie.balarinova@upol.cz

KATEŘINA IVANOVÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

katerina.ivanova@upol.cz

AIM

The main objective of the research (the author's Ph.D. thesis) is to identify, describe and subsequently to interpret the so-called lifestyle limitations in individuals with a chronic illness and to use them to support the validity of diagnostic elements in the nursing diagnoses taxonomy NANDA-International.

In view of the multitude of chronic illnesses, these have been narrowed down to three illnesses for the purpose of a pre-research – multiple sclerosis, diabetes mellitus and depression.

METHODS

The research uses qualitative design and a specific research methodology. The given

methodology is supported by the element of triangulation (methodological), which uses three separate techniques to collect qualitative data: life curve with the description of life story, Cantril's ladder and a deep (possibly semi-structured) interview. This methodology has been used and verified within a pre-research with three participants. The basis of the above described triangulation is a life curve commented on by the participant combined with the description of a life story. This is followed by the Cantril's ladder technique. The deep (or structured) interview pervades all the chosen techniques. The method of conceptualisation is the autobiographic-narrative approach. The above mentioned techniques are the realisation of specific methods – „life history“ method, method of case study focused on aim and intrinsic and instrumental case studies. Because the results of the pre-research confirmed the highest efficiency of data collection in the patient with multiple

sclerosis, author's research will be focused on this target group of individuals with the disease. As a frame of reference for the specification lifestyle and its limits is considered by participant subjectively expressed (in the above techniques captured) finding that the impact of chronic illness on the presence of normal, everyday activities. At the same time the establishment of areas that are causal link between the modified lifestyle and the presence of and the characteristics of the illness.

RESULTS

The following lifestyle limitations were identified in the participant with multiple sclerosis: „greyout, presence of the illness, especially hypertension, diagnosis – insecurity, job loss (when losing the disability pension), walking impairment and falls, dizziness, fatigue, sleep disorders due to frequent nocturia, short-term and middle-term memory loss, motor skills impairment and

graphomotor skills impairment“. After a complete transcription and analysis of qualitative data, a second (separate) data processing will follow – using the nursing diagnoses of each domain of NANDA-International.

CONCLUSION

The acquired data will be used for „validation“ of diagnostic elements through qualitative

data (i.e. defining characteristics, related factors, risk factors) to support their validity. The research is based on two research questions:

1. What lifestyle limitations are caused by chronic illness in sufferers of selected medical diagnoses?
2. What lifestyle limitations can be „implemented“ in the nursing diagnostic domains of NANDA-International?

JAN CHRASTINA

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

jan.chrastina@upol.cz

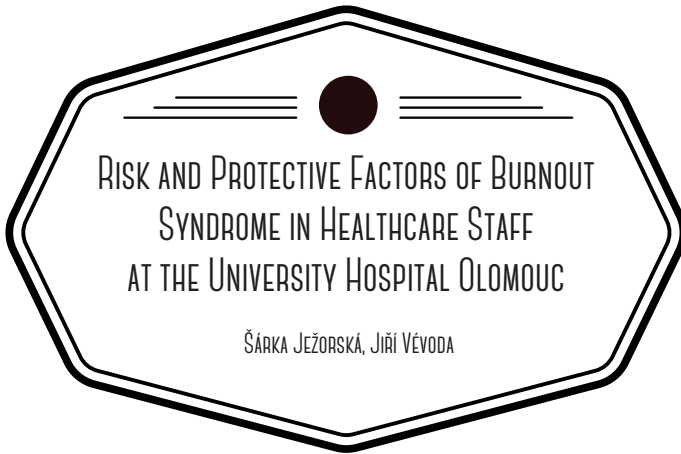
KATEŘINA IVANOVÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

katerina.ivanova@upol.cz

THEORETICAL BACKGROUND

The burnout syndrome belongs among the most common factors leading to fluctuation of healthcare staff. One of the important factors contributing to the burnout syndrome is occupational stress. Among others, job satisfaction and saturation factors in the working environment together with

minimisation of occupational stress may play a significant role in the prevention of burnout.

AIMS

The aim of the research is to find out whether the presence

of burnout in non-medical healthcare staff at the University Hospital in Olomouc affects the order of subjective preferences of job satisfaction factors.

Secondary aims of the research are:

1. To ascertain the order of subjective preferences of job satisfaction factors in healthcare staff at the University Hospital in Olomouc.
2. To find out the effect of burnout on an individual value system of factors influencing job satisfaction among healthcare staff at the University Hospital in Olomouc.
3. To ascertain whether there are significant differences in the saturation of job satisfaction factors between groups N1 (employees who are not at risk of burnout) and N2 (employees at risk of burnout or employees with a diagnosed burnout).
4. To find out the degree of occupational stress and the subsequent relation between

occupational stress and burnout syndrome in healthcare staff at the University Hospital in Olomouc.

5. To find out the rate of psychic tension and the subsequent relation between psychic tension and burnout rate in healthcare staff at the University Hospital in Olomouc.
6. To investigate sources of stress coping strategies among healthcare staff at the University Hospital in Olomouc.

METHODS

To solve these issues, a quantitative approach was chosen. The research makes use of standardised questionnaires Occupational Stress Inventory – OSI-R, which has been recently standardised for Czech population and a tried-and-tested BM (Burnout Measure) questionnaire in combination with a non-standardised questionnaire of own design. The designed

questionnaire wants to find out the order factors influencing job satisfaction and is based on Herzberg's theory. The groups will be comprised of non-medical healthcare staff of the University Hospital Olomouc working with or without professional supervision on potentially high-risk wards, such as ICU, Anaesthesiology and Resuscitation, oncology, and who have at least one year of work experience.

EXPECTED RESULTS

We expect that the presence of the burnout syndrome will affect the subjective order of preferences of individual factors influencing job satisfaction. We expect that the presence of burnout will affect the perceived saturation of individual factors influencing job satisfaction. We expect that with increasing rate of occupational stress, the burnout measure will rise as well. The gained results will be used in practice

after Pearson correlation coefficient is applied and the factors most influencing working environment and contributing to the development of burnout will be established. This knowledge can help hospital management to stabilise healthcare staff. In case severe psychic load and burnout rates are discovered, anti-stress measures may be taken.

CONCLUSION

The results gained in the research will be presented at a conference and will be published in a reviewed journal. At the same time, they may be used for a larger conceived longitudinal research programme or a grant competition. The results of the research may be used in choosing suitable strategies for minimising staff fluctuation and the increase of job satisfaction. The result may also be applied in eliminating risk factors for burnout.

ŠÁRKA JEŽORSKÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

sarka.jezorska@upol.cz

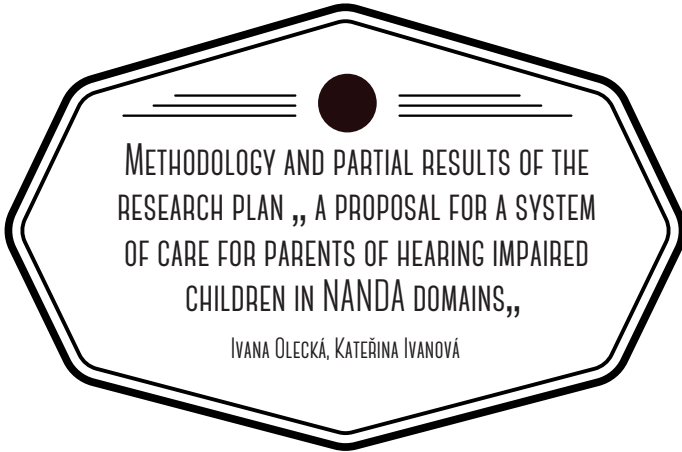
JIŘÍ VÉVODA

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

jiri.vevoda@upol.cz

AIM

To introduce the research plan and partial results of the project „A proposal for a system of care for parents of hearing impaired children in NANDA domains“.

to parents of hearing impaired children and transform it into NANDA International nursing diagnostics.

RESEARCH PLAN

To develop a concept for the nursing staff of an approach

RESEARCH APPROACH

Evidence based nursing.

RESEARCH METHOD

PICO: P – parents of hearing impaired children,

I – problems of parents of hearing impaired children and the resulting concepts and proposal for care and help,

C – comparison of the outcomes in view of the methods used,

O – verification of the existing NANDA diagnoses and a proposal for adding the missing ones

ANALYSIS METHOD

quantitative content analysis and frame analysis.

RESEARCH CRITERIA

Primary empirical studies of quantitative and qualitative character found in a key word search. The studies included were published between 1990 and 2012.

EXCLUSION CRITERIA

1. Studies focused entirely on

medical diagnoses and medical interventions.

2. Studies focused on the child patient only (note: included were studies concerning primarily deaf children as such and mention the problems of parents only on the side – we assume that the children's problems are parent's problems).

3. Studies focused entirely on speech and psychomotor development of children, even though they investigated the parents' point of view.

4. Studies describing school children and older children (the aim was to focus on parents of preschool children only).

5. Studies, which included children with multiple impairment.

6. Studies devoted exclusively to deaf-mute parents.

KEY WORDS

deaf child, preschool children, cochlear implants, relationship

with parents, parents of deaf children, deaf preschoolers, mother, father, emotion, family, problems, hearing impaired, psychological aspects, relationship management, psyche, care, barriers, stress, support, challenges, demands, crisis, education, problems with deaf children, adaptability, Domain NANDA International, Nursing diagnosis, Nurse, Nursing, NANDA classification, classification, Taxonomy II.

All the above mentioned key words have been combined and connected.

Databases used for search: Academic Research Library, Academic Search Complete, Bibliographia medica Českoslova, Bibliographia medica Slovaca, BiblioMedica CD ROM, BMJ Journals Online Collection, Business Source Complete, CINAHL, Cochrane, Česká národní bibliografie, Česká národní bibliografie CD ROM – articles and database of Národní lékařská knihovna (www.nlk.cz), database NZO NCO

(www.nconzo.cz/web/guest/home), EBM Reviews, EBSCO, EMBASE, ERIC - Educational Resource Information Centre, ISI Web of Science, Jednotná informační brána (www.jib.cz), JSTOR, VKOL catalogues (kat.vkol.cz), Knovel, Lippincott Williams & Wilkins High Impact Collection, Literature Resource Center, MEDLINE, Ovid (MEDLINE, Biological Abstract, Embase, EBM Reviews), Periodicals Index Online (PIO), ProQuest, PsycINFO, PSYINDEXplus with TestFinder, PubMed, Science Direct, SCOPUS, SocINDEX with Full Text, Sociological Abstracts, union catalogue of CR (sigma.nkp.cz), union catalogue of municipal libraries (www.skat.cz), Springer Link, The Philosopher's Index, Ulrich's International Periodicals Directory, UpToDate Online, Web of Science, Wiley InterScience.

SAMPLE:

The basic group comprises 280 elements. 39 articles met the set criteria and are being analysed.

QUANTITATIVE VARIABLES

article source, year of publication, location of the research, research method, sample size, sample composition, research aim, variables investigated, suggested interventions.

PARTIAL RESULTS

None of the analysed studies dealt with the resilience of parents of a hearing impaired child, neither in its declared aims, nor within the variables investigated. Most of the studies dealt with problems of communicating with the child and the presupposed development after cochlear implant insertion. Only two studies focused on in a more complex way on the needs of the parents. The most common expected problems which cause parents' needs were: need for information, problems in family life, stress, family and emotional support.

IVANA OLECKÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

ivana.olecka@upol.cz

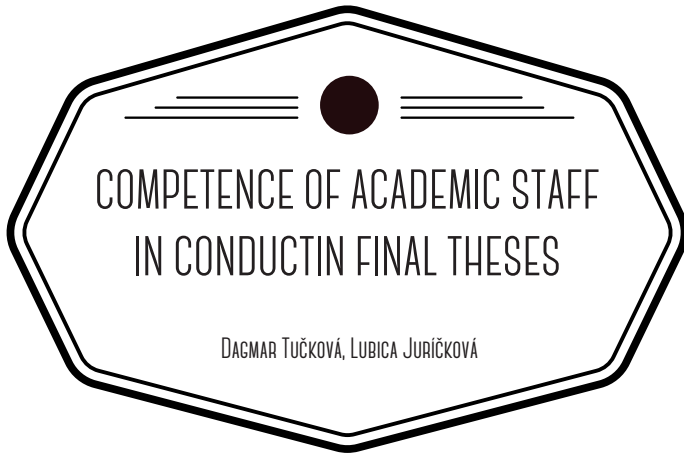
KATEŘINA IVANOVÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

katerina.ivanova@upol.cz

RESEARCH PLAN

The paper presents a survey which is focused on educational methods of academic staff to support the development of competencies in conducting final theses of students writing final theses at the Faculty of Health Sciences.

The problem can be set to focus on:

1. Educational methods for academic staff to use in conducting students' final theses.
2. Way to develop the competencies of academic staff needed for leading students' final theses.

However, in this orientation two purposes are contained, namely:

- First specification of desirable competencies of academics to lead students' final theses.
- Then identification of the development of these academic staff competencies.

3. Educational methods developing competencies of students for writing final theses (in this orientation the students' competencies are crucial, not the academic staff competencies).

The survey will be focused on, Ph.D. theses examination. Here is a specific approach in competencies and methods development unambiguous and the need to specify both required competencies and developing methods are the highest priorities. They are the internal and external, Ph.D. students, clearly adults. An application of identified competencies and methods, which are adequate for master's and bachelor's thesis, can be very problematic for

application of, Ph.D. thesis due to immaturity of the academic students' personality and due to the high possibility of using group instruction methods and possibility of using authoritative approach applicable for school education.

- to develop survey issue, see above,
- to define the notion of competence; the definition is not necessary to devote more extensively. It is enough to do operationalization for needs of the survey. Literature sources are enough,
- to cope with the methodological approaches – appropriate methods for the development of competencies. We talk about methods of individual development, purely andragogical.
- literature research of existing comparative research,

- to select the survey sample.

Competencies – abilities, skills, attitudes.

QUESTION

What is our perspective? From whose perspective do we examine the issue of? In which students?

Other possible perspective:

- Comparative investigation procedure in the conduct of successful versus unsuccessful work. It is possible to carry out investigations on the basis of processing casuistries.
- It is possible to focus on an expert – proven and recognized expert and to process with him/her the knowledge model.
- The analysis procedures used in selected „top workplace“.

Student – by questionnaire (What do students think? What do they miss? What does suit them? What do they consider good? On what does a teacher give an emphasis? What is the vision for learning? What do they want and need to achieve goals?)

After consultation with the expert they recommend focusing on students, who have just finished their thesis or who have been completing it. This would be useful especially for identifying the problem, the setting of survey questions or hypotheses.

X

Teacher – by questionnaire (What do teachers think about their leadership style? What do they miss in their position of trainers? What do they consider good? What do they think about their own experience and education in a view of the trainer position? What are the mistakes in the leading of their Ph.D. students.

For higher conclusiveness questions will be directed to a specific successful student thesis and questions about their progress in the leading of the thesis and students' reactions. Then, the final form of survey will be directed more at case study, than questionnaire survey.

What does it mean to support students when they write their final/research theses? Do they train methodology, critical thinking with teachers? What competencies do they have? What does tutoring mean? Do they consider supporting to focus on content analysis of their thesis itself - criteria of its success – content and form aspect, processing and retrain? The most objective is to come from a neutral soil of uncoloured personality of both academic staff and student. Analysis of student work and the requirements for it can be done on the basis of a survey of theses assessments.

Triangulation of perspectives

– student, teacher (supervisor), process:

1. Process, content – content analysis (analysis of theses assessment).
2. Academic staff – case study, comparative method.
3. Student – questionnaire, case study.

Proposal: first to do a thematic interview using the brainstorming (or write on paper) students and academic staff – problems, what they miss, what is wrong, what is good, expectations, solutions, it can be a questionnaire survey among students or among academics.

DIVISION INTO TWO TOPICS

1. general topic – what skill and experience are required to conduct theses,

2. more focused topic – focus on a faculty (Faculty of Health Sciences) and ask what is necessary to improve:
  - from the students' point of view;
  - from the teachers' point of view.

DAGMAR TUČKOVÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

dagmar.tuckova@upol.cz

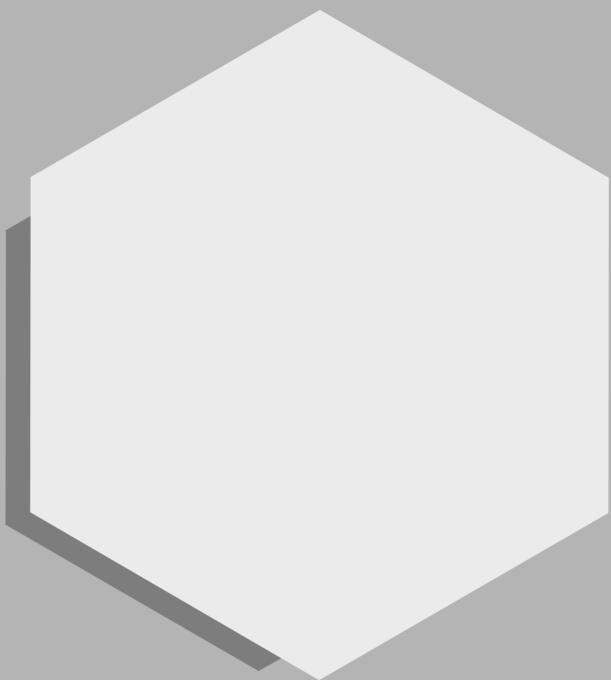
LUBICA JURÍČKOVÁ

Support of Human Resources
in Science and Research
in Non-medical Healthcare

Faculty of Health Sciences,
Palacký University Olomouc

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

lubica.jurickova@upol.cz

TEORETICKÁ TTVÝCHODISKA

Rizika moderní společnosti a mimořádné události posledních let (zemětřesení Haiti 2010, zemětřesení a tsunami Japonsko 2012, sarinový útok Tokio 1995) nám připomínají významnost krizového managementu. Celkem ve 188 zemích světa (včetně České republiky) se na krizové připravenosti podílí i národní

společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce deklarující poskytnutí pomoci obětem mimořádných událostí. Český červený kříž je součástí státního záchranného systému. Nejsou však k dispozici aktuální a systematicky zkoumaná data o jeho krizovém managementu, který by vzniklém neštěstí na území ČR zasáhl. Cílem příspěvku je

proto představení designu výzkumu krizové připravenosti Českého červeného kříže na mimořádné události.

METODY

Navrhovaná metodika vychází z deskripce, komparace, metoda modelování ideálního stavu. Na základě literární rešerše a pilotní studii použijeme metodiku ve třech na sebe navazujících etapách [1] předvýzkum realizovaný na regionální úrovni, [2] výzkum na celém území České republiky, [3] příklady dobré praxe. Výzkumným nástrojem první etapy je polostrukturovaný rozhovor. V druhé etapě používáme dotazník pro zjištění relevantních údajů a polostrukturovaný rozhovor pro subjektivní doplnění dotazníkových otázek. Výzkumným nástrojem poslední etapy je hloubkový rozhovor. Respondenty jsou vždy osoby na pozici ředitele zkoumané pobočky ČČK.

VÝSLEDKY

Design výzkumu je koncipován tak, aby přinesl základní přehled dat týkající se krizové připravenosti ČČK, která je operacionalizována do čtyř okruhů: orgány krizového řízení OS ČČK, koordinace OS ČČK při mimořádné události, využití dobrovolnictví OS ČČK při mimořádné události, interní komunikační kanály OS ČČK při mimořádné události a způsoby informování veřejnosti.

ZÁVĚR

Přes 13 milionu lidí na světě se hlásí k dobrovolnictví v hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce a je bezpochyby nutné je řídit. Dostatek informací s ohledem na místní sociální, kulturní a politické podmínky považujeme za činitel rozhodující o kvalitě řízení i efektivitě poskytované pomoci.

LUCIE BALARINOVÁ

Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

lucie.balarinova@upol.cz

KATEŘINA IVANOVÁ

Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

katerina.ivanova@upol.cz

Cíl

Hlavním záměrem realizovaného výzkumu (tématu disertační práce autora) je identifikace, deskripce a následná interpretace tzv. limitů životního stylu jedinců s chronickým onemocněním a jejich využití pro podporu platnosti diagnostických prvků ošetřovatelských diagnóz taxonomie NANDA-International.

Vzhledem k šíři chronických onemocnění byla tato zúžena pro potřeby předvýzkumu na tři onemocnění – roztroušenou sklerózu, diabetes mellitus a depresi. Výzkum je založen na dvou výzkumných otázkách:

Jaké limity životního stylu přináší chronická nemoc

u nemocných s vybranými lékařskými diagnózami?

Které z limitů životního stylu je možno „implementovat“ do diagnostických ošetrovatelských domén NANDA International?

METODY

Výzkum využívá kvalitativního designu a specifické metodiky výzkumu. Daná metodika je podpořena prvkem triangulace (metodologické), metodika výzkumu využívá tři samostatných technik sběru kvalitativních dat: životní křivku s popisem životního příběhu, Cantrilův žebřík a hloubkové (event. polostrukturované) interview. Tato metodika byla využita a ověřena v rámci předvýzkumného šetření se třemi účastníky. Základem popisované triangulace je účastníkem komentovaný popis nákreсу životní křivky (čáry života), provázaný s popisem životního příběhu. Na tento navazuje technika Cantrilova žebříku. Hloubkové (event. polostrukturované)

interview se prolíná zvolenými technikami. Metodou celkové konceptualizace přístupu je autobiograficko-narativní přístup. Výše uvedené dílčí techniky jsou realizací specifických metod – metody životní historie („life history“), metody případové studie zaměřené na cíl a intrinsitní a instrumentální případové studie. Jelikož výsledky předvýzkumného šetření potvrdily největší efektivitu sběru dat u účastníka s roztroušenou sklerózou, je výzkum autora zaměřen právě na tuto cílovou skupinu jedinců s chronickým onemocněním. Jako referenční rámec pro specifikaci životního stylu a jeho limitů je považováno respondentem subjektivně vyjádřené a ve výše uvedených technikách zachycené konstatování, že jde o dopad přítomnosti chronického onemocnění na běžné, každodenní aktivity. Současně je o vymezení oblastí, které mají příčinnou souvislost mezi modifikovaným životním stylem a přítomnosti a specifik daného onemocnění.

VÝSLEDKY

U účastníka s roztroušenou sklerózou byly identifikovány tyto limity životního stylu: „výpadky vidění, přítomnost nemocí, zejména hypertenze, diagnóza – nejistota, ztráta zaměstnání (při ztrátě invalidního důchodu), poruchy chůze a pády, točení hlavy, únava, poruchy spánku z důvodu častého močení v noci, výpadky krátkodobé a střednědobé paměti a poruchy jemné motoriky a grafomotoriky“.

ZÁVĚR

Byla ověřena specifická metodika kvalitativního výzkumu a identifikovány tzv. limity životního stylu. Po komplexní transkripci a analýze kvalitativních dat dojde k druhé (samostatné) práci s daty – využití ošetřovatelských diagnóz jednotlivých domén taxonomie NANDA-International. Získaná data budou využita k „validizaci“

diagnostických prvků skrze kvalitativně získaná data (tj. určujících znaků, souvisejících faktorů, rizikových faktorů) na podporu jejich platnosti.

JAN CHRSTINA

Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

jan.chrastina@upol.cz

KATEŘINA IVANOVÁ

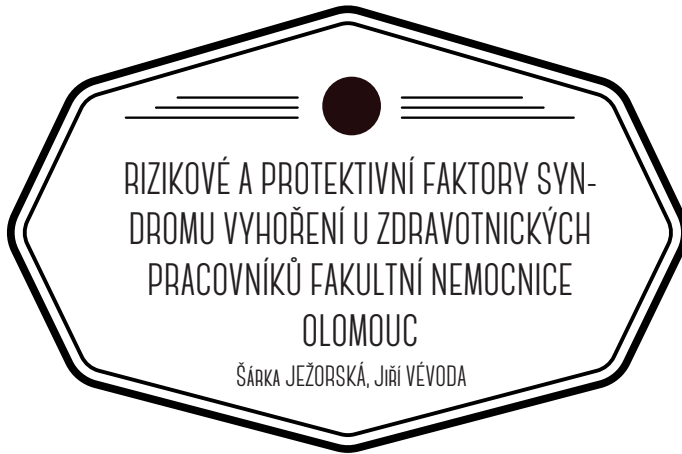
Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

katerina.ivanova@upol.cz

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Syndrom vyhoření patří stále mezi nejčastější faktory vedoucí k fluktuaci zdravotnických pracovníků. Jedním z významných faktorů vedoucích k syndromu vyhoření je zaměstnanecký stres. Významnou roli v prevenci syndromu vyhoření může hrát mimo jiné pracovní spokojenost zaměstnanců a saturace faktorů

pracovního prostředí spolu s minimalizováním zaměstnaneckého stresu.

CÍLE

Cílem výzkumu je zjištění zda přítomnost syndromu vyhoření u nelékařských zdravotnických

pracovníků FNOL ovlivňuje subjektivní pořadí osobních preferencí jednotlivých faktorů pracovní spokojenosti.

VÝZKUM SLEDUJE TYTO CÍLE

1. Zjistit subjektivní pořadí osobních preferencí jednotlivých faktorů pracovní spokojenosti zdravotnických pracovníků Fakultní nemocnice Olomouc.

2. Zjistit vliv syndromu vyhoření na individuální žebříček hodnot faktorů pracovní spokojenosti zdravotnických pracovníků Fakultní nemocnice Olomouc.

3. Zjistit, zda existují signifikantní rozdíly v saturaci faktorů pracovního prostředí mezi skupinou N1 (zaměstnanci, kteří nejsou ohroženi syndromem vyhoření) a skupinou N2 (zaměstnanci ohroženi syndromem vyhoření a zaměstnanci s prokázaným syndromem vyhoření).

4. Zjistit míru zaměstnaneckého stresu a následně vztah mezi mírou zaměstnaneckého stresu a mírou syndromu vyhoření

zdravotnických pracovníků Fakultní nemocnice Olomouc.

5. Zjistit míru psychického vypětí a následně vztah mezi mírou psychického vypětí a mírou syndromu vyhoření zdravotnických pracovníků Fakultní nemocnice Olomouc.

6. Zjistit zdroje zvládnání stresu u zdravotnických pracovníků Fakultní nemocnice Olomouc.

METODIKA

Pro řešení zkoumaného problému byl zvolen kvantitativní přístup. Jako technika sběru dat bude užita metoda standardizovaných dotazníků – Inventorium zaměstnaneckého stresu – OSI-R, který byl nově standardizovaný na českou populaci a praxí ověřený dotazník BM (Burnout Measure) v kombinaci s nestandardizovaným strukturovaným dotazníkem vlastní konstrukce. Dotazník vlastní konstrukce zjišťuje pořadí faktorů pracovního prostředí podle Herzbergovy teorie. Zkoumaný

soubor respondentů bude tvořen nelékařskými zdravotnickými pracovníky Fakultní nemocnice Olomouc pracujícími pod odborným dohledem i bez odborného dohledu na exponovaných pracovištích JIP, ARO, onkologie., kteří mají minimálně jeden rok praxe.

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY

Očekáváme, že přítomnost syndromu vyhoření ovlivní subjektivní pořadí osobních preferencí jednotlivých faktorů pracovní spokojenosti. Očekáváme, přítomnost syndromu vyhoření ovlivní vnímanou saturaci jednotlivých faktorů pracovní spokojenosti. Očekáváme, že se vzrůstající mírou zaměstnanec-kého stresu bude vzrůstat i míra vyhoření. Získané výsledky budou mít význam pro praxi v tom, že budou pomocí Pearsonova korelačního koeficientu zjištěny ty faktory pracovního prostředí, které se v nejvyšší míře podílejí na vzniku a rozvoji syndromu vyhoření. Toto zjištění může

pomoci managementu při stabilizaci personálu nemocnice. V případě zjištění velké psychické zátěže a syndromu vyhoření budou navrženy protistresové nácviky.

ZÁVĚR

Výstupy získané výzkumem budou prezentovány na konferenci a budou publikovány v recenzovaném periodiku. Zároveň mohou sloužit jako vstupní báze pro rozsáhleji koncipované a dlouhodobější výzkumné záměry či grantové soutěže. Výsledky výzkumu lze použít k volbě vhodných strategií vedoucích ke snížení fluktuace a zvýšení pracovní spokojenosti. Na jejich základě lze též eliminovat rizikové faktory syndromu vyhoření.

ŠÁRKA JEŽORSKÁ

Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

sarka.jezorska@upol.cz

JIRÍ VÉVODA

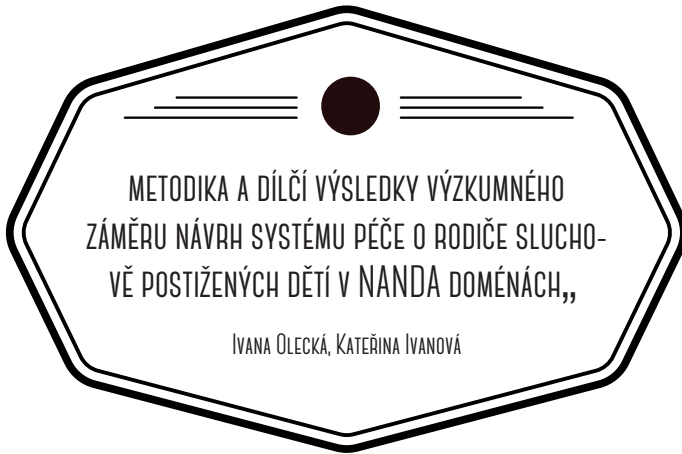
Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

jiri.vevoda@upol.cz

CÍL

Představit výzkumný záměr a dílčí výsledky projektu Návrh systému péče o rodiče sluchově postižených dětí v NANDA doménách.

VÝZKUMNÝ ZÁMĚR

Vyvinout koncepci přístupu ošetrovatelského personálu

k rodičům sluchově postižených dětí a převést ji do jazyka ošetrovatelské diagnostiky NANDA International.

VÝZKUMNÝ PŘÍSTUP

Evidence based nursing.

VÝZKUMNÁ METODA

systematické review

PICO: P – rodiče sluchově postižených dětí,

I – problémy rodičů sluchově postižených dětí a z nich vyplývající koncepty a návrhy péče a pomoci,

C – srovnání výstupů vzhledem k použití metodám,

O – verifikace stávajících diagnóz NANDA a návrh doplnění o chybějící

Metoda analýzy: kvantitativní obsahová analýza a rámcová analýza

Výzkumná kritéria: Primární empirické studie kvantitativního i kvalitativního charakteru dohledané na základě klíčových slov. Studie jsou dohledávány od roku 1990 do roku 2012.

zahrnuty naopak byly i studie týkající se primárně hluchých dětí jako takových a o problémech rodičů se zmiňovaly jen okrajově – lze vycházet z předpokladu, že problémy dětí jsou problémy rodičů).

3. Byly zaměřeny čistě na studium rozvoje řeči či psychomotorického vývoje dětí, byť by zkoumaly pohled rodičů na tuto problematiku.
4. Popisovaly děti ve školním a starším věku (cílem bylo sledovat pouze rodiče dětí předškolního věku).
5. Zkoumaly děti s vícečetným postižením
6. Byly zaměřeny výhradně na hluchoněmé rodiče.

VYŘAZOVACÍ KRITÉRIA

1. Byly zaměřeny čistě na lékařskou diagnostiku a lékařské intervence.
2. Byly zaměřeny pouze na dítě jako pacienta (pozn.

KLÍČOVÁ SLOVA

hluchý, hluchoněmý, neslyšící, kochleární implantát, dítě, předškolák, rodič, matka, otec, vztah, zvládání, psychika, péče, zátěž, adaptabilita, resilience, podpora,

opora, úskalí, soudržnost, překážky, cit, odolnost, nároky, stres, krize, výchova, domény NANDA International, ošetrovatelská diagnostika, NANDA klasifikace, zdravotní sestra. Všechna uvedená klíčová slova byla navzájem kombinována a spojována.

PROHLEDANÉ DATABÁZE

Academic Research Library, Academic Search Complete, Bibliographia medica Českoslova, Bibliographia medica Českoslova RETRO, Bibliographia medica Slovaca, BiblioMedica CD ROM, BMJ Journals Online Collection, Business Source Complete, CINAHL, Cochrane, Česká národní bibliografie, Česká národní bibliografie CD ROM – články, databáze Národní lékařské knihovny (www.nlk.cz), databáze NZO NCO (www.nconzo.cz/web/guest/home), EBM Reviews, EBSCO, EMBASE, ERIC - Educational Resource Information Centre, ISI Web of Science, Jednotná informační brána ([\[jib.cz\]\(http://www.jib.cz\)\), JSTOR, katalogy VKOL \(\[kat.vkol.cz\]\(http://kat.vkol.cz\)\), Knovel, Lippincott Williams & Wilkins High Impact Collection, Literature Resource Center, MEDLINE, Ovid \(MEDLINE, Biological Abstract, Embase, EBM Reviews\), Periodicals Index Online \(PIO\), ProQuest, PsycINFO, PSYINDEXplus with TestFinder, PubMed, Science Direct, SCOPUS, SocINDEX with Full Text, Sociological Abstracts, souborný katalog ČR \(\[sigma.nkp.cz\]\(http://sigma.nkp.cz\)\), souborný katalog městských knihoven \(\[www.skat.cz\]\(http://www.skat.cz\)\), Springer Link, The Philosopher's Index, Ulrich's International Periodicals Directory, UpToDate Online, Web of Science, Wiley InterScience.](http://www.</p>
</div>
<div data-bbox=)

VÝBĚROVÝ SOUBOR

Základní soubor tvoří 280 článků. Stanoveným kritériím vyhovovalo a analyzováno je 39 článků.

KVANTITATIVNÍ PROMĚNNÉ

Zdroj, ve kterém byl článek uveřejněn, rok vydání, místo

výzkumu, metoda výzkumu, velikost vzorku, složení vzorku, cíl výzkumu, sledované proměnné, navrhované intervence

DÍLČÍ VÝSLEDKY

Žádná z analyzovaných studií se nezabývala resiliencí rodičů sluchově postiženého dítěte ani ve svých deklarovaných cílech ani v rámci zkoumaných proměnných. Nejvíce studií se věnovalo problémům s komunikací s dítětem a předpoklady vývoje po implantaci kochleárního implantátu. Pouze dvě studie se zaměřovaly skutečně komplexněji na potřeby rodičů. Nejčastěji předpokládané problémy a z nich plynoucí potřeby rodičů byly: potřeba informací, problémy v rodinném životě, stres, rodinná a emocionální podpora.

IVANA OLECKÁ

Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

ivana.olecka@upol.cz

KATEŘINA IVANOVÁ

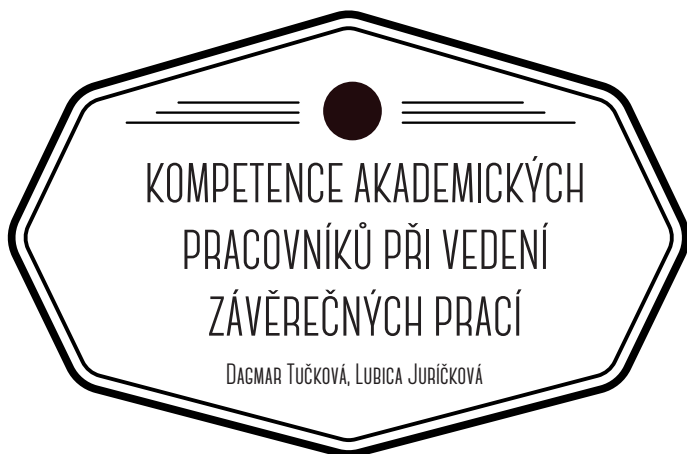
Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

katerina.ivanova@upol.cz

VÝZKUMNÝ ZÁMĚR

Jedná se o výzkum, který je zaměřen na vzdělávací metody akademických pracovníků na podporu rozvoje kompetencí při vedení závěrečných prací studentů píšících závěrečné práce na FZV.

V rámci stanovené problematiky se lze orientovat na:

1. vzdělávací metody, které mají akademičtí pracovníci používat při vedení studentských prací,
2. způsob rozvoje kompetencí akademických pracovníků potřebných pro schopnost vést studentské práce. V tomto zaměření jsou ale obsaženy dva záměry, a to:
  - nejprve specifikace žádoucích kompetencí akademiků k vedení studentských prací,

- pak identifikace způsobu rozvoje těchto kompetencí u akademických pracovníků,

3. vzdělávací metody, které mají rozvíjet kompetence studentů pro psaní závěrečných prací (v tomto zaměření jsou stěžejní kompetence na straně studenta a ne na straně akademického pracovníka).

Výzkum bude zaměřen na zkoumání doktorských prací. Zde je specifická přístup v kompetencích i metodách rozvoje jednoznačná a potřebnost vyspecifikovat jak požadované kompetence, tak rozvojové metody nejvyšší. Jedná se o interní i externí doktorandy, jednoznačně dospělé jedince. Aplikace zjištěných kompetencí i metod na vedení magisterských nebo bakalářských prací bude možná. Kdežto aplikace zjištěných kompetencí a metod adekvátních pro magisterské a bakalářské práce na doktorské práce je velmi problematická vzhledem k nezralosti osobnosti studenta VŠ i vzhledem k vysoké míře

možnosti používání metod skupinové výuky a možnosti používat autoritativní přístup uplatnitelný pro školní výuku.

Cíl

- vymezit zkoumanou problematiku; viz výše.
- definovat pojem kompetence; definici už není potřeba se cíleně obsírněji věnovat, stačí jen operacionalizace pro potřeby tohoto záměru. Literatury je dostatek.
- Vyrovnat se s metodickými přístupy - metodami vhodnými pro rozvoj kompetencí. Předpokládám, že hovoříme o metodách individuálního rozvoje, ryze andragogických.
- Rešerše dosavadních srovnatelných výzkumů.
- zvolit zkoumaný vzorek;

Kompetence – schopnosti, dovednosti, postoje

OTÁZKY

Jaká je naše perspektiva? Z čí perspektivy se snažíme problematiku zkoumat? U jakých studentů? Bakalářských, magisterských, doktorských programů?

Další možné perspektivy:

- Srovnávací šetření postupu při vedení úspěšných prací kontra neúspěšných prací. Je možno šetření provést na základě zpracování kazuistiky.
- Je možno se zaměřit i na experta – osvědčeného uznávaného odborníka a zpracovat s ním znalostní model.
- Analýza postupů používaných u vybraného „špičkového pracoviště“.

Student – pomocí dotazníku (Co si studenti myslí? Co postrádají? Co jim vyhovuje? Je považují za dobré? Na co dává učitel důraz? Jaká je studijní vize studentů? Co chci a co potřebuji, abych dosáhl cíle?).

Po konzultaci se expertem tento doporučuje zaměřit se na studenty, kteří právě ukončují své práce nebo je právě ukončili. Tento postup by byl vhodný hlavně pro identifikaci problému, tedy stanovení výzkumných otázek případně hypotéz.

X

Učitel – pomocí dotazníku (Co si učitelé myslí o svém stylu vedení práce? Co jim chybí v jejich pozici školitele? Co považují za dobré? Co si myslí o svých vlastních zkušenostech a vzdělání s ohledem na školitelskou pozici? Jaké jsou podle nich chyby ve vedení doktoranda?). Pro větší průkaznost budou dotazy směřovány k nějaké konkrétní úspěšné studentské práci a ptala se na jejich postup při vedení práce a reakce studenta. Potom výsledná podoba šetření směřuje více ke kazuistice než dotazníkovému šetření.

Co znamená podporovat studenty při psaní závěrečné/vědecké práce? Procvičují učitelé metodologii, kritické myšlení? Jak

to dělají? Jaké mají kompetence studenti? Co znamená tutoring? Považuji za nosné soustředit se na obsahovou analýzu samotné studentské práce – kritéria její úspěšnosti – obsahová a formální stránka zpracování a obhájení. Připadá mi nejobjektivnější vyjít z neutrální půdy nezabarvené osobností akademického pracovníka i studenta, což požadavky na studentskou práci jsou. Analýza studentských prací a požadavků na ni může být povedena i na základě studia posudků studentských prací.

Triangulace perspektiv:

– student, školitel, proces

1. proces, obsah
  - obsahová analýza (možná i analýza posudků obhájených prací),
2. akademický pracovník
  - kazuistika, komparativní metoda.
3. student
  - dotazník, kazuistika

Nutné se rozhodnout, na co se přesně zaměříme!

Návrh: nejprve udělat tematické interview pomocí metody brainstorming (nebo psát na papír) studenti i školitelé – problémy, co postrádají, co je špatné, co je dobré, očekávání, řešení, může to být i dotazníkové šetření mezi studenty, případně mezi akademickými pracovníky.

Rozdělení do dvou témat:

- všeobecné téma – jaké schopnosti a jaké zkušenosti jsou potřeba k vedení závěrečných prací,
- zaměřenější téma – zaměřit se na fakultu (FZV) a položit otázku, co je potřeba zlepšit:
- z pohledu studenta;
- z pohledu učitele/školitele

VÝSLEDKY VÝZKUMU OPERACIONALIZOVAT.

DAGMAR TUČKOVÁ

Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

dagmar.tuckova@upol.cz

LUBICA JURÍČKOVÁ

Centrum VaV na FZV

Fakulta zdravotnických věd

Univerzita Palackého v Olomouci

tř. Svobody 8 | Olomouc | 77515

lubica.jurickova@upol.cz

Mgr. Jiří Vévoda, PhD., a kolektiv

VÝZKUM VE ZDRAVOTNICTVÍ - PŘÍKLADY METODIKY

Výkonný redaktor

Odpovědná redaktorka RNDr. Hana Dziková

Publikace neprošla jazykovou korekturou

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci

Křížkovského 8, 771 47 Olomouc

www.vydavatelstvi.upol.cz

e-mail: vup@upol.cz

elektronický obchod: www.e-shop.upol.cz“ www.e-shop.upol.cz

Olomouc 2013

1. vydání

ISBN

Neprodejná publikace